

Roma-NeT Spravodajca č. 4

Apríl 2012

Glasgow – Spojené kráľovstvo

Connecting cities
Building successes

Glasgow- Spojené kráľovstvo

PODUJATIE VZDELÁVACIEHO KLASTRA V GLASGOWE

Aktívne zapojenie komunity a zamestnateľnosť

2

Milí čitatelia,

vitajte pri čítaní štvrtého čísla spravodajcu projektu ROMA NeT URBACT II, v ktorom máme možnosť preskúmať tému vzdelávacieho klastra 4: Aktívne zapojenie komunity a zamestnateľnosť.

V Glasgowe nás vzdelávací klaster 4 previedol objavnou cestou – spätne sme zhodnotili minulý rok kľúčových tém projektu ROMA NeT a opätovne sme si potvrdili dôležitosť filozofie „Nič pre nás bez nás.”

Skupina sa obzrela za rokom, v ktorom došlo k výraznejšiemu zapojeniu rómskej komunity: školenia, účasť na kultúrnych aktivitách a zapájanie sa do plánovania projektu. Jasne sa však ukázalo, že bude potrebné rozlišovať medzi prácou *pre* Rómov a prácou s Rómami.

V Glasgowe sa uskutočnili dve konferencie – v novembri 2011 a februári 2012. Sme radi, že sa obe podujatia dočkali podpory na ministerskej úrovni, keďže si uvedomujeme, že pokračovať v snahe o zmenu môžeme jedine s podporou vlády.

Podľa Nicolý Sturgeonovej, zástupkyne predsedu škótskej vlády a ministerky zdravotníctva, blahobytu a strategického plánovania miest “**Sme svedkami vývoja modelu multilaterálnej spolupráce rôznych vládnych agentúr, ktorá má potenciál riešiť problémy vlády a snád’ ísť príkladom zvyšku Škótska v tom, ako môžeme spolupracovať pri poskytovaní inovatívnych riešení.**” Jasne vyjadrila aj skutočnosť, že ako práca miestnych partnerstiev, tak aj zapojenie mládeže zohrávajú pri napredovaní a rúcaní bariér nesmierne dôležitú úlohu.

V tomto spravodajcovi sa zameriame na to, akým spôsobom sa ako mestá snažíme dosiahnuť vytvorenie priaktívneho partnerstva fungujúceho v rámci organizácií a úradov ako aj Rómskej komunity, a spomenieme aj ako sa nám pomaly začína dariť vylepšovať a vyvíjať náš prístup k zlepšovaniu účasti a zapojenia komunity a využívať zamestnateľnosť ako metódu zvyšovania účasti rómskej komunity.

Metropolitný mestský úrad mesta Rotherham

Zapájanie Rómov do života komunity a zlepšovanie ich možností na zamestnanie figuruje v Rotherhame vysoko na zozname priorít. Matt Gladstone, riaditeľ Mestského úradu v Rotherhame, počas konferencie ROMA NeT v Glasgowe v novembri 2011 s potešením odpovedal na otázky týkajúce sa skúseností svojho mesta. Rotherham je stredne veľké mesto na severe

Anglicka, ktoré sa hrdí priemyselným dedičstvom založeným na ťažbe uhlia a výrobe ocele. Po úpadku týchto priemyselných odvetví sa Rotherham v súčasnosti snaží o revitalizáciu svojej ekonomiky.

Napriek tomu, že táto oblasť ešte stále čelí deprivácii, predstavuje centrum mesta životaschopnú zmes ľudí a kultúr, tvorenú komunitami pochádzajúcimi z Ázie, Blízkeho Východu, Afriky i Európy. Podľa odhadov sa Rotherham od roku 2004 stal domovom približne 2000 až 3000 Rómov – dospelých a detí z Českej republiky a Slovenska.

Služby Mestského úradu inovatívne reagujú na potreby komunity a spolupracujú s políciou, službami zdravotníckej starostlivosti, komunitnými organizáciami, prenajímateľmi bytov a futbalovým klubom Rotherham United. Problémy spôsobujúce

ťažkosti s obyvateľmi mesta, ako sú napríklad preplnené byty, nedodržiavanie pravidiel nakladania s odpadom a recyklácie, hlučnosť a rušenie nočného pokoja či asociálne správanie sa riešia využitím dvoch prístupov - podpory a vzdelávania - v spojení s ich cieľným uplatňovaním. Školy, sociálna starostlivosť a služby zdravotnej starostlivosti zamestnávajú českých a slovenských

pracovníkov, aby podporili rómske rodiny a zabezpečili ich deťom dobrý štart do života. Odborníci pracujúci s mládežou zapájajú mladých ľudí do pozitívnych mimoškolských aktivít, ako sú šport a hudba.

Rotherhamský program „Do práce“

S cieľom podporiť mladých migrantov a zvýšiť ich šance na zamestnanie ukončilo viac než 100 účastníkov z krajín ako je Rusko, Sudán, Slovensko a Jemen kurz s názvom „Do práce“ financovaný Úradom práce a dôchodkov. Tento kurz je vynikajúcim príkladom integrácie Rómov s ostatnými skupinami prisťahovalcov.

Kurz vedie miestna charita pod názvom

Rotherhamská aliancia pre etnické menšiny (Rotherham Ethnic Minority Alliance - REMA), ktorá vytvorila pre migrantov na mieru šitý program, v rámci ktorého si môžu osvojiť cenné zručnosti

potrebné pri hľadaní práce a pracovných pohovoroch ako aj pri písaní životopisu. Účastníci kurzu sa tiež oboznámili s verejnými službami poskytovanými v meste Rotherham, ako je napríklad miestna verejná doprava a naučili sa, ako sa zaregistrovať u lekára. Zástupcovia miestneho mestského úradu zorganizovali tematické stretnutia, na ktorých informovali o množstve tém vrátane služieb zberu odpadu a recyklácie.

Azizzum Akhtar z aliancie REMA poznamenal:

“Neuveriteľne nás prekvapili reakcie účastníkov, z ktorých sa všetci zúfalo snažia zamestnať.” Väčšina z tých, ktorí kurz ukončili, pokračuje kurzom anglického jazyka na miestnej strednej škole, kde školitelia pokračujú vo vylepšovaní ich zručností.”

Iniciatíva mesta Rotherham pod názvom Jedno mesto – jedna komunita podporuje miestnych ľudí v tom, aby sa spájali a vytvárali pre všetkých lepšie životy a lepšie komunity. Pri vzájomnej spolupráci na spoločných cieľoch sa susedia spoznávajú a zisťujú, čo všetko majú spoločné.

Národná charitatívna organizácia Living Streets (Živé ulice) pracuje spolu so skupinou miestnych obyvateľov na zapájaní Rómov do vylepšovania ich okolia a susedských vzťahov.

V oblasti sa zorganizovali dve podujatia, pričom posledné prilákalo viac než 20 ľudí a najmä mládež, ktorá sa spojila, aby pomohla vyčistiť miestne ulice, ihriská a parky.

Úspechom bol aj nedávny lampiónový sprievod s viac než 30 účastníkmi, ktorého sa zúčastnili najmä rómske deti a ich rodiny. Deti si pred

samotným takmer dvojkilometrovým okruhom v parku a okolí vyrobili svietiace lampióny. Kvôli záujmu o toto populárne podujatie sa už začalo s organizáciou podobnej udalosti.

V lete 2011 zažil Rotherham tretí ročník festivalu humoru a zábavy Eastwood Funfest, ktorý navštívilo viac než 500 miestnych obyvateľov. Medzi organizátormi bola aj komunitná asociácia Eastwood Village, miestne bytové združenia, združenia obyvateľov nájomníkov a obyvateľov a futbalový klub Rotherham United v spolupráci s Mestským úradom Rotherham a políciou mesta South Yorkshire.

O zábavu sa postarali miestni zabávači a hudobníci. Tréneri futbalového klubu Rotherham United zorganizovali turnaj pre mladých ľudí. Miestni obyvatelia zdieľali svoju kultúru a tradície, spoločne varili a ochutnávali jedlá a maľovali hennou. Zástupcovia rady, policajti i členovia komunít ochotne poskytovali informácie a rozdávali rady. Najdôležitejšie bolo však to, že si rodiny spolu užili deň plný zábavy.

Komunitné podujatia v Rotherhame

ZAOSTRENÉ NA: Budúcnosť Európskych štrukturálnych fondov

Jednou z najčastejšie spomínaných tém počas diskusií v rámci stretnutia v Glasgowe a nasledujúcich podujatiach na národnej úrovni bola budúcnosť Európskych štrukturálnych fondov a spôsob využívania týchto fondov na podporu projektov a aktivít na pomoc miestnym rómskym komunitám.

Aký je časový rámec programu?

Programové obdobie prebehne od roku 2014 do roku 2020

Aký objem financií bude k dispozícii?

347,4 miliónov eur, čo predstavuje 35,6% celkového rozpočtu EÚ

Na čo sa prostriedky využijú?

Ide o množstvo tematických cieľov, ktoré pokrýva Európsky sociálny fond a Európsky fond regionálneho rozvoja, vrátane niekoľkých kľúčových tém:

Propagácia zamestnania a podpora pracovnej mobility má kľúčové oblasti, ktoré zahŕňajú:

- prístup k zamestnaniu pre uchádzačov o zamestnanie a neaktívnych ľudí vrátane miestnych iniciatív zamestnania a podpory pracovnej mobility;
- trvale udržateľná integrácia neaktívnych mladých ľudí bez zamestnania, vzdelania či vyškolenia;
- samostatná zárobková činnosť a podnikanie;
- aktívne a zdravé starnutie

Investovanie do vzdelávania, osvojovania zručností a celoživotného vzdelávania zahŕňa:

- zníženie počtu prípadov predčasného ukončenia školskej dochádzky a podpora rovného prístupu k vzdelávaniu v predškolskom veku a na základnej a strednej škole;
- zvýšenie účasti na vzdelávaní a zlepšovanie úrovne dosahovaných výsledkov;
- zlepšenie prístupu k celoživotnému vzdelávaniu;
- zlepšovanie zručností pracovnej sily.

Podpora sociálneho zapojenia a boj proti chudobe zahŕňa:

- aktívne zapojenie;
- integráciu marginalizovaných skupín – **Rómov**;
- boj proti diskriminácii;
- zlepšovanie prístupu ku kvalitným, dostupným a trvale udržateľným službám vrátane zdravotníckej starostlivosti a sociálnych služieb;
- propagácia sociálnej ekonomiky a sociálnych podnikov;
- miestny rozvoj pod vedením komunity.

Čo je novým zameraním?

- Pozornosť sa sústreďuje najmä na sociálny rozmer, pričom je 20% rozpočtu ESF alokovaného na sociálne zapojenie a boj proti chudobe;
- viac pozornosti sa dostáva aj boju proti nezamestnanosti mladých ľudí;
- špecifická podpora pre rodovú rovnosť a boj proti diskriminácii.

Čo z toho máme my?

- **ROMA Net je vo výhodnej pozícii, keďže projekt zozbieral dôležité informácie a vytvoril sieť, ktoré môžu mať priamy prospech z prierezových tém vyhlásených Európskou komisiou.**
- **Uvedomujeme si, že problémy identifikované Komisiou zasahujú predovšetkým rómsku komunitu žijúcu v našich členských krajinách a máme na to dostatočné dôkazy. Značné vedomosti, ktoré sme získali, by sme mali využiť na maximalizovanie nášho potenciálu na získanie potrebných grantov z ESF a ERDF, ktoré nám významne**

Zapájanie mladých Rómov v Glasgowe

Jamie Tracey (Mládežnícky projekt mesta Govanhill) a Eva Kourova (Regionálna rada pre rovnosť v západnom Škótsku)

V Glasgowe, rovnako ako v iných oblastiach, je práca s mladými Rómami považovaná za kľúčový prvok pri vytváraní prepojení medzi Rómskym migrantmi a miestnym obyvateľstvom. Mladí Rómovia sa častejšie zapájajú do interakcie s ostatnými obyvateľmi v hostiteľskej komunite a ľahšie si osvoja aj nový jazyk a zručnosti potrebné pri hľadaní zamestnania než starší Rómovia. Prostredníctvom najnovšieho projektu mesta Glasgow sa dá naučiť, ako sa mladí Rómovia môžu

zapojiť do množstva aktivít po boku ostatných obyvateľov oblasti, v ktorej žijú.

V oblasti mesta Govanhill sa komunitné organizácie v rámci širšieho záberu plánovaných aktivít snažia rozvíjať prepojenie s mladými Rómami. Orgány ako je napríklad Mládežnícky projekt mesta Govanhill a Regionálna rada pre rovnosť v západnom škótsku (WSREC) (prostredníctvom svojho projektu Rómska mládež) úzko spolupracujú na propagácii dobrých vzťahov v rámci komunity a integrácie mladých Rómov.

Počas posledných 3 rokov tieto dve organizácie čelili častému podozrievaniu, nepochopeniu a niekedy až nepriateľstvu panujúcemu medzi miestnou komunitou a rastúcou skupinou rómskych migrantov v danej oblasti. Toto nedorozumenie vo veľkej miere živili médiá, ktoré z roztržiek medzi Rómami a ostatnou mládežou urobili „vojnu gangov“, čo v komunite spôsobilo ešte väčšie napätie.

Práca s mladými ľuďmi prebieha na troch úrovniach:

- Priame zapájanie mládeže a komunity s cieľom zvýšiť pozitívne sebaurčenie mladých Rómov a práca na znižovaní úrovne chudoby a diskriminácie.
- Spolupráca s miestnymi odborníkmi pracujúcimi s Rómami na uľahčení ich integrácie do komunity a ovplyvňovanie poskytovania služieb na najzákladnejšej úrovni.
- Ovpľyňovanie poskytovania služieb na strategickej úrovni a na úrovni politik.

Súčasťou tejto práce bolo aj využitie niekoľkých metód na zapojenie mladých Rómov a iných mladých ľudí:

- **Streetwork – práca na ulici** – sa zameriava na rôzne skupiny mladých ľudí (vo veku 12 až 18 rokov), ktorí majú problémy so zapojením, s ktorými sa ťažko pracuje v štruktúrovanom prostredí a u ktorých je vysoké riziko, že sa u nich rozvinie nezdravý životný štýl spojený s kriminalitou či dokonca závislosť.
- **Práca v skupine / práca založená na konkrétnom probléme** – sa zaoberá problémami, s ktorými prichádzajú do styku mladí ľudia žijúci v komunite. Doteraz sa uskutočnili sedenia zamerané na rasizmus, drogy a alkohol a na kultúru gangov.
- **Rekreačný program** – dáva mladým ľuďom príležitosť vyskúšať si nové veci a výzvy a upevniť si tak vieru vo vlastné schopnosti a sebavedomie.

Regionálna rada pre rovnosť v západnom Škótsku spolu s konfederáciou OXFAM napríklad nedávno podporili novovytvorenú rómsku organizáciu „Romano Lav“ pri organizácii spoločenského podujatia v spolupráci s mládežníckym projektom mesta Govanhill, ktoré prilákalo 250 účastníkov.

Mladí ľudia spolu nacvičili a zahrli živý koncert a 10 dobrovoľníkov z rómskej komunity pomohlo s organizáciou celého dňa.

Eva Kourova, Riaditeľka pre rozvoj z Regionálnej rady pre rovnosť v západnom Škótsku, dodala: „*Takéto podujatie by sa určite nedalo zorganizovať bez aktívnej účasti členov komunity, čo je aj dôkazom skutočnosti, že náš projekt pre mladých Rómov pozitívne mení ich život.*“

Mohammed Razaq, výkonný riaditeľ Regionálnej rady pre rovnosť v západnom Škótsku jej vyjadrenie podporil slovami: *“Takáto účasť komunity je pozitívnym príkladom dobrého zapojenia komunity a demonštruje jej narastajúce sebavedomie.*

Uvítali by sme zvýšenú účasť Rómov na plánovaní, organizácii a realizácii budúcich projektov, ktorých cieľom by bolo riešenie zvláštnych potrieb identifikovaných komunitou a rúcanie negatívnych predsudkov a stereotypného vnímania rómskej komunity ako takej“.

Jamie Tracey je koordinátorom Mládežníckeho projektu. Zdôrazňuje, že napriek dosiahnutému pokroku neexistuje žiadne „zázračné“ riešenie problému integrácie mladých Rómov: *“Postupujeme pomaly a neustále musíme bojovať s negatívnymi stereotypmi v širšej komunite“.*

Nedávna skúsenosť z Govanhillu poukazuje na to, že aj keď nie je jednoduché vyvíjať aktivity, ktoré by pritiahli Rómov a spojili ich s ostatnými mladými, neustála práca s mladými ľuďmi priamo na ulici vykonávaná kvalifikovanými pracovníkmi aj dobrovoľníkmi je dôležitá a efektívna.

Prácu na ulici je možné prepojiť so športovými aktivitami či neformálnymi hudobnými podujatiami, ktoré by mladých ľudí z rôznych prostredí združovali a počas ktorých by si vytvárali nové vzťahy.

Zatiaľ čo organizácie ako Mládežnícky projekt mesta Govanhill a Regionálna rada pre rovnosť v západnom Škótsku usilovne pracujú na vytváraní týchto základných vzťahov, musia prežívať z minimálnych prostriedkov a ich dlhodobá budúcnosť je nejasná. Bez práce, ktorú vykonávajú, aby aktívne oslovili mladých Rómov a vytvárali prepojenia s ostatnými mladými ľuďmi v komunite, by postup integrácie Rómov predstavoval omnoho zložitejšiu úlohu.

INICIATÍVA ZA OBNOVU ZADNÝCH DVOROV MESTA GOVANHILL – TRANSFORMÁCIA OBYVATEĽOV A MIEST GOVANHILLU

Iniciatíva za obnovu zadných dvorov mesta Govanhill predstavuje projekt, ktorého cieľom je obnoviť zadné dvory bytoviek v Govanhill – spoločné priestory, v ktorých nájomníci sušia bielizeň, vyhadzujú odpad, pestujú kvety, hrajú sa a oddychujú. Govanhill je husto obývaná oblasť, v ktorej ľudia žijú v tesnej blízkosti a kde je mnoho bytov preplnených. Väčšina nájomníkov býva v tradičných činžiakoch – zvyčajne s 8 bytmi v jednom bloku, kde sa až 160 bytov delí o jeden veľký zadný dvor rozdelený na malé záhradky. Zadné dvory sú preto pre miestnych nájomníkov dôležitým miestom, ktoré im poskytuje funkčný priestor ako aj možnosť trávenia voľného času vonku v zeleni, ktorá na lokálnej úrovni chýba.

Bohužiaľ sa mnoho zadných dvorov v meste nachádza v značne zanedbanom stave. Tam, kde kedysi obyvatelia súťažili o najkrajšiu záhradku, dnes väčšina chodí len vynášať odpadky. V mnohých prípadoch sa vrecia s odpadom nedostanú ani len do koša. Niektorí ich vyhadzujú z okien a iní vrecia nechávajú napospas ľuďom núteným prehadávať odpadky kvôli chudobe. Tieto priestory často slúžia ako základne asociálneho správania. Bežným pohľadom bývajú prerastené stromy a bujná vegetácia. Miestne problémy s podvodnými prenajímateľmi bytov majú často vplyv aj na priestory, kde často končí nelegálne vyhodené zariadenie bytov, aby si s ním poradila čoraz preťaženejšia mestská rada. V dôsledku toho sú zadné dvory zanedbané a hrozí im zamorenie krysami, ploščicami a švábmi. Už to nie sú priestory, kde by sa dala vyvesiť vypraná bielizeň alebo kde by sa mohli voľne a bezpečne hrať deti.

Iniciatíva za obnovu zadných dvorov sa snaží zadné dvory v Govanhill priviesť späť k životu. S podporou vo výške takmer 1,5 milióna libier od škótskej vlády a rady mesta Glasgow sa zadné dvory 4 veľkých obytných blokov v Govanhill kompletne zrekonštruujú. Počas prác sa navrhnu priestory s novými stromami a kríkmi. Vymenia alebo opravujú sa smetné koše tak, aby sa umožnila

VO VIDEU Z MESTA TORRENT JE VIDIEŤ, AKO RELEVANTNÉ ŠKOLENIE DÁVA RÓMOM DÔSTOJNOSŤ A PRÁCU

Mesto natočilo pôsobivé video o pracovnom programe počas školenia mladých aj dospelých Rómov, ktorým pomáhalo plne sa integrovať do miestnej komunity.

Video obsahuje záznamy z rôznych školení a vzdelávacích workshopov zorganizovaných v meste Torrent, ako aj rozhovory s jednotlivými účastníkmi o tom, ako im školenia uľahčili hľadanie práce, umožnili prístup k príležitostiam a pomohli im trvale podporovať svoje rodiny a stať sa prínosnou súčasťou širšej komunity mesta Torrent.

Jose Fernandez hovorí o tom, ako bol dlhodobo nezamestnaný, no mal to šťastie, že sa dostal na jeden z workshopov. „...teraz som vyškolený murár a môžem žiť svoju rodinu. Mám aj viac príležitostí nájsť si prácu.“

Program mesta Torrent by Vás mohol inšpirovať! Pozrite si ho na <http://urbact.eu/en/projects/active-inclusion/roma-net/news/?newsid=689>

kontajnerom. Nové chodníky a ploty tiež prispievajú k väčšej bezpečnosti.

Všetky práce sa vykonávajú bez potreby vynaloženia nákladov miestnymi obyvateľmi, pričom mnohí z nich sa s radosťou zapojili do plánovania svojich vlastných priestorov. V mnohých záhradách sa budú nachádzať miesta na pestovanie a vyvýšené záhony, priestory na grilovanie a vnútorné terasy, kde si ľudia môžu posediť a oddýchnuť. Vytvorením príjemného prostredia podľa potrieb obyvateľov mesto dúfa v ich lepšie využívanie a riadnu údržbu. Mnohí nájomníci prejavili dokonca záujem o úlohu správcov zadných dvorov, v čom sa im určite dostane podpora.

Prostredníctvom iniciatívy získajú zamestnanie a školenie aj miestni obyvatelia. Okrem samotného zlepšenia stavu bude zamestnaných a vyškolených 60 miestnych ľudí vrátane 20 členov miestnej komunity českých a slovenských Rómov, ktorí už nadobúdajú zručnosti pri tvorbe a úprave prostredia a v oblasti stavebníctva. Účastníci školení sa učia aj to, ako prelomiť bariéry pri hľadaní zamestnania a získavajú zručnosti, ktoré dokážu zlepšiť ich zamestnateľnosť. Niektorí z nich sa vzdelávajú aj v jazykovej oblasti a učia sa anglicky. Každý z účastníkov školenia by mal po jeho ukončení mať nové zručnosti, pracovné skúsenosti, dostatočne zvládnuté pravidlá pracovného trhu a vypracovaný životopis. Miestna agentúra účastníkom poskytne aj podporu pri hľadaní práce.

Mnohí rómski obyvatelia Govanhillu žijú v blokoch, ktoré sa v súčasnosti rekonštruujú a ktoré zohrávajú kľúčovú úlohu v úspešnom dodaní projektu. Čoskoro sa do projektu zapoja aj noví rómski účastníci, ktorí sa už tešia na školenie aj na mzdu. Členovia tejto skupiny sa už zúčastnili krátkodobého dobrovoľníckeho projektu pod názvom Clean Green Team (Čistý zelený tím), v rámci ktorého 10 miestnych obyvateľov vysadilo stromy a vyčistilo miestne ulice a problémové oblasti. Tím zohral dôležitú úlohu pri zlepšovaní kvality životného prostredia v Govanhille. Účastníci tímu sa tiež zúčastnili dvoch hodín výučby anglického jazyka týždenne a dostávali podporu na zlepšenie zamestnateľnosti. Teraz využijú zručnosti získané počas svojej účasti aj v rámci spomínanej iniciatívy, čo im, dúfajme, zaistí zamestnanie.

ľudské práva (FRA), poukázal na to, že pojem „zapojenie komunity“ nebýva vo väčšine členských

Iniciatívu za obnovu zadných dvorov mesta Govanhill propaguje a koordinuje bytové družstvo mesta Govanhill a jeho dcérske spoločnosti - Fond na rozvoj komunit mesta Govanhill a spoločnosť GREAT Gardens (miestny environmentálny sociálny podnik) a vykonáva ho v partnerstve s agentúrou pre obnovu mesta Glasgow a konfederáciou Oxfam.

Ak máte záujem o viac informácií, kontaktujte nás:

David Zabiega
Govanhill Community Development Trust
Govanhill Housing Association
Samaritan House, 79 Coplaw Street, Glasgow,
G42 7JG SCOTLAND
E-mail: dzabiega@govanhillha.org
Tel: +44 141 636 3665/3636

Venovanie sa Rómom a práca s nimi

Dr. Andy McArthur

Počas rómskeho podujatia v Glasgowe vo februári sa zástupcovia z celej krajiny zúčastnili živej diskusie na tému „spojenie s Rómami“. Stretnutie prilákalo mnoho účastníkov, čo podčiarkuje úroveň záujmu o tematiku, zatiaľ čo sa ľudia pracujúci v tejto oblasti snažia nájsť nové spôsoby, akými sa dá s Rómami spojiť a aktívne ich zapájať.

Diskusia začala zvážením terminológie – napr. čo ľudia vnímajú pod pojmom „venovať sa Rómom“? Ioannis Dimitrakopoulos, Vedúci oddelenia pre rovnosť a občianske práva Európskej agentúry pre

krajín EÚ často pochopený, nie je ešte praktizovaný.

Obzvlášť v krajinách, kde poskytovatelia služieb (miestne orgány) nevnímajú potrebu podpory alebo oprávnenia prijímateľov služieb, ktoré by mohli využiť.

Zatiaľ, čo účastníci podujatia v Glasgowe pojem „zapojenie ‘komunity‘“ poznali a chápali, boli si

vedomí aj toho, že rómske komunity v Spojenom kráľovstve v súčasnosti nie sú zapojené a neboli si celkom istí, ako pri riešení otázky postupovať.

Glasgow, podobne ako mnoho ďalších miest v Spojenom kráľovstve, má dlhodobú tradíciu zapájania miestnych komunít do diskusie o poskytovaní služieb, obzvlášť v oblastiach vzťahujúcich sa na bývanie a obnovovacie práce. Toto zapojenie väčšinou prebieha prostredníctvom formálnych reprezentatívnych štruktúr: napr. manažérskych výborov a partnerských orgánov tak, aby boli skupiny z miestnych komunít zastúpené spolu s miestnymi poskytovateľmi služieb. Tieto štruktúry sú zavedené a akceptované v kultúre, kde demokracia založená na zastúpení predstavuje normu a v ktorej bežní občania uznávajú, že ľudia ako oni sami sa môžu aktívne podieľať na rozhodovaní a zastupovať vlastné záujmy aj záujmy svojej komunity. Avšak tieto typy štruktúr pravdepodobne nebudú fungovať tak rýchlo a ľahko v nových rómskych komunitách.

V Glasgowe Rómovia ešte nie sú súčasťou zavedených skupín miestnych partnerstiev. Len nedávno sa objavila organizácia určená špecificky pre Rómov (Romano Lav), ktorú založila malá skupina Rómov zo Slovenska. Táto nová organizácia bude užitočná, keďže bude strediskom služieb na zapojenie Rómov. Musí však prejsť ešte dlhú cestu, kým sa z nej stane silný hlas Rómov žijúcich v meste. Bude nevyhnutné prekonať značnú jazykovú bariéru, lebo organizácia závisí na malom počte tlmočníkov, ktorí nie sú z rómskej komunity a ktorí komunikujú s poskytovateľmi služieb. Okrem toho sa Romano Lav stará len o slovenských Rómov a neponúka komunikačný kanál pre rastúci počet rumunských Rómov, ktorí sa do mesta sťahujú.

V budúcnosti sa bude potrebné popasovať s množstvom výziev. Pracovníci v danej oblasti sa môžu oboznámiť s terminológiou zapojenia komunity, no ich prax je pri kontakte s rómskymi migrantmi neadekvátna. Ide tu však bezprostredne o otvorenie konštruktívneho dialógu, prostredníctvom ktorého by Rómovia mohli vyjadriť svoje obavy a potreby a poskytovatelia služieb by im mohli vysvetliť, ako služby fungujú a čo sa od nich ako od užívateľov služieb očakáva. Po otvorení

takéhoto dialógu budú Rómovia v omnoho silnejšej pozícii s vplyvom aj prístupom k službám, ktoré potrebujú na stabilizáciu svojich životov a napredovanie vo svojich nových komunitách.

Nachádzanie spôsobov začatia konštruktívneho dialógu sa nezaobíde bez dvoch vecí, ktoré momentálne chýbajú:

- **Dôvera**, a to taká, ktorá funguje oboma smermi. Mylné predstavy a predsudky, ktoré poskytovatelia služieb majú voči Rómom, je potrebné podrobiť kritike a nahradiť novým uvedením a záväzkami voči rovnosti a právam ako aj uznaním toho, že Rómovia predstavujú etnickú skupinu (aj keď nie homogénnu), ktorá je v Škótsku nová. U Rómov, ktorí prechovávajú nedôveru voči autoritám a ich predstaviteľom zapríčinená, pochopiteľne, diskrimináciou a vylúčením, ktoré zakúsili v iných európskych krajinách, je potrebné túto nedôveru nahradiť novým sebauvedomením, istotou a očakávaním toho, že od poskytovateľov služieb môžu očakávať spravodlivé a rovné zaobchádzanie.

- **Facilitácia** konštruktívneho dialógu bude istotne potrebná v čo najkratšom období. Len málo rómskych migrantov hovorí anglicky na takej úrovni,

aby mohli s poskytovateľmi služieb komunikovať. Mnoho mladých Rómov v škole robí pokroky, no rómska komunita v Glasgowe zatiaľ nemá zástupcov, ktorí by jazyk ovládali dostatočne dobre na to, aby sa mohli zapojiť do dialógu bez cielenej podpory. V súčasnosti situácia vyzerá tak, že je rómska komunita pri komunikácii s poskytovateľmi služieb závislá na malom počte nerómskych sprostredkovateľov.

Tieto výzvy však vytvárajú príležitosti. Jednou z príležitostí, ktoré vyvstali zo skupiny partnerstva Roma-NeT je, že miestny akčný plán Roma-Netu pre Glasgow už identifikoval potrebu podporiť a urýchliť rozvoj jazykových zručností členov rómskej komunity vytvorením skupiny schopných rómskych mediátorov. Títo mediátori by mali pôsobiť ako akísi „bojovníci za služby“ a mali by dôležitú premostovacu úlohu v konštruktívnom dialógu, ku ktorému musí medzi Rómami a poskytovateľmi

služieb dôjsť. Takto budú mať Rómovia príležitosť zúčastniť sa školení a nájsť si prácu a tiež ísť dobrým príkladom pri vytváraní trvale udržateľného zapojenia komunity.

Mapovanie zamestnateľnosti Rómov

Ann Morton Hyde

Počas predchádzajúceho stretnutia klastra v Bologni zaznamenali partneri ROMA-Netu výrazný pokrok v diskusii o rómskej zamestnateľnosti a vyjadrili požiadavku venovať sa tejto téme aj na nasledujúcom stretnutí klastra v Glasgowe.

Pri príprave na stretnutie klastra v Glasgowe sa stavalo na úspechu dosiahnutom v Bologni a vytvoril sa model skúmania zamestnateľnosti Rómov (viď Obr. 1 nižšie). Počas stretnutia klastra v Glasgowe bol model predstavený partnerom a zorganizoval sa aj prvý workshop k jeho využívaniu.

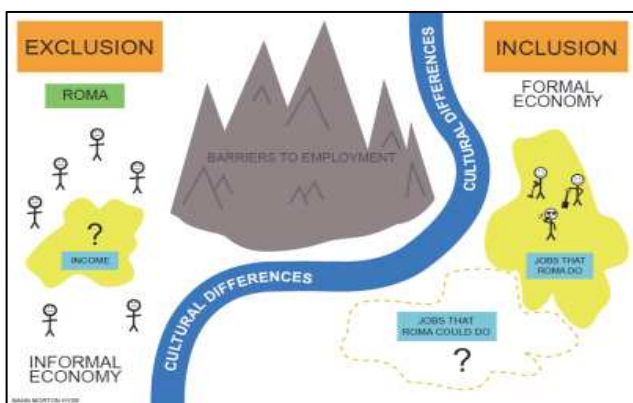
Workshop bol veľmi úspešný. Vo svetle tejto skutočnosti cítime, že tento model môžu v súčasnosti využívať jednotliví partneri pri spolupráci s inými organizáciami vo vlastných miestnych oblastiach a pri tvorbe plánov na zlepšenie zamestnateľnosti Rómov a ich integrácii na trhu práce.

11

Model mapy zamestnateľnosti

Model ponúka vizuálne zastúpenie na mape zamestnateľnosti v prípade mnohých Rómov. Tento model má pomôcť partnerom pochopiť problémy a prekážky, s ktorými sa mnohí Rómovia na ceste za prácou stretávajú.

Obr. 1 – Mapa zamestnateľnosti Rómov

Mapa obsahuje zopár kľúčových elementov a kladie niektoré dôležité otázky.

Tieto otázky umožňujú partnerom lepšie pochopiť problémy súvisiace so zamestnateľnosťou Rómov a možnosti zlepšenia integrácie Rómov na trhu práce.

Kľúčové otázky

Počas workshopu sa účastníci zaoberali nasledujúcimi záležitosťami a otázkami:

- **Neformálna ekonomika** – do akých zárobkových činností sa Rómovia v súčasnosti zapájajú? Čo o tom vieme a čo môžeme len predpokladať?
- **Bariéry** – aké bariéry bránia Rómom pracovať v rámci formálnej ekonomiky?
- **Formálna ekonomika** – kde v súčasnosti Rómovia pracujú v rámci formálnej ekonomiky? Je možné stavať na neformálnych aktivitách s cieľom sformalizovať a legitimizovať takúto prácu? Ktoré iné segmenty trhu práce by sa dali otvoriť tak, aby boli prístupnejšie rómskym pracovníkom?
- **Cesty k zamestnaniu** - čo môžeme urobiť na prekonanie prekážok? Ako vytvoriť inkluzívnejšie a menej problematické cesty k práci? Je možné prácu pritiahnúť bližšie - stavať na neformálnych aktivitách a sformalizovať a zlegitimizovať tieto aktivity a urobiť z nich ozajstnú prácu?

Využívanie modelu mapy zamestnateľnosti

Počas stretnutia klastra v Glasgowe účastníci pracovali v menších skupinách a venovali sa vyššie uvedeným otázkam. To účastníkom umožnilo:

- Zaplniť mapu zamestnateľnosti informáciami;
- zväziť praktické veci, ktorými by sa dala zlepšiť zamestnateľnosť Rómov; a
- zväziť kroky, ktoré by podporili integráciu Rómov na pracovnom trhu.

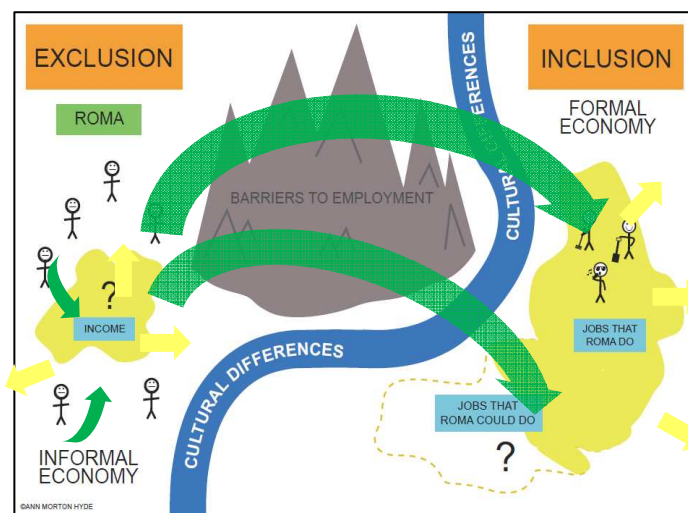
Obr. 1: MAPA ZAMESTNATEĽNOSTI RÓMOV

Výstupy workshopu model priviedli k životu (viď Obr. 2) a ponúkli škálu návrhov, ktoré by podľa účastníkov mohli pomôcť:

- Rómom pohnúť sa od vylúčenia k práci vytvárajúcej príjem v neformálnej ekonomike;
- prekonať bariéry na ceste k zamestnateľnosti a dopomôcť Rómom k práci vo formálnej ekonomike, v ktorej už majú zastúpenie; a
- posunúť niektorých Rómov do nových oblastí formálnej ekonomiky, kde zatiaľ nie sú viditeľní.

Obr. 2 – Nápady na zlepšenie ciest k zamestnaniu

Panoval tiež pocit, že by model mohol byť použitý pri spájaní záujmových skupín s každou z partnerských oblastí e ROMA-Netu, a pomôcť tak vyvinúť detailné plány zamestnateľnosti Rómov a ich integrácie na trhu práce prispôbené každému geografickému regiónu.

Obr. 2: Nápady na zlepšenie ciest k zamestnaniu

6 jednoduchých pravidiel úspešnej integrácie Rómov

Béla Kézy, Nagykálló

Práca s rómskymi komunitami a podpora ich integrácie si vyžaduje okrem množstva iných kvalít najmä vytrvalosť a tolerovanie zlyhania. Nikto nemôže očakávať okamžité riešenia ani zázračné úspechy, no usilovnou prácou, neustálou snahou a dodržiavaním zopár jednoduchých pravidiel je možné dosiahnuť trvalé výsledky, na ktoré môžeme byť pyšní.

Aké sú teda tieto pravidlá? Po prezentácii a workshopoch na stretnutí Roma-Netu v Glasgowe v novembri 2011 som dospel k nasledujúcim šiestim kľúčovým lekciam.

1. Získajte silné záväzky od tvorcov rozhodnutí / politikov: Zatiaľ čo malé výsledky je možné dosiahnuť aj bez podpory politikov, ich trvalý záväzok voči integrácii Rómov je pre dlhodobý úspech nevyhnutný. Musia pochopiť dôležitosť tejto problematiky a byť pripravení vydať potrebné (a niekedy ťažké) rozhodnutia. V ideálnom prípade je dobré získať aspoň jedného vplyvného politika ako zástancu integrácie Rómov.

2. Navrhnite a podniknite kroky spolu s Rómami:

Keďže sme organizáciami poskytujúcimi pomoc, väčšina z nás má aj takýto postoj: keď sa objaví problém, rýchlo ho rozanalyzujeme a ponúkneme riešenie. Problémom však je, že ak navrhujeme intervencie pre Rómov bez Rómov, pravdepodobne sa nedočkáme od nich podpory ani spolupráce. Ba, čo je ešte horšie, môžeme z ich strany očakávať odpor voči krokom, ktoré by podľa nás boli v ich záujme. Nastal teda čas sadnúť si a spolu s ľuďmi z miestnych rómskych komunít, prediskutovať ich problémy a spolu s nimi hľadať možné riešenia!

3. Sústavná práca namiesto jednorazových krokov: Integrácia Rómov nie je výsledkom jednorazových krokov – vyžaduje neustálu tvrdú prácu. Preto nestačí len zaviesť pár integračných projektov financovaných z EÚ – potrebujeme, aby všetky zapojené organizácie a úrady (sociálne, vzdelávacie, zdravotnícke, atď..) boli na jednej lodi a implementovali spoločnú dlhodobú stratégiu (v relevantných prípadoch s využitím fondov EÚ.)

4. Nerobte niečo, čo už bolo urobené – stavajte na tom, čo máte k dispozícii: Zakaždým, keď začíname novú iniciatívu zameranú na integráciu Rómov, máme tendenciu zabúdať na to, čo sa už dosiahlo aj na zdroje, ktoré už máme k dispozícii – v našej organizácii, komunite, dokonca v našej sieti (pamätajte na všetkých tých milých ľudí z celej Európy, ktorí s vami pracovali v rámci partnerstva Roma-Net). Už dnes preto začnite zostavovať zoznam ľudí, dobrovoľníkov, podporovateľov a príkladov dobrej praxe – možno budete prekvapení, akú silnú základňu už máte!

5. Na prvé miesto zaradte prácu s malými deťmi: Pozrime sa pravde do očí: všetci máme na riešenie otázky integrácie Rómov obmedzené prostriedky. Aj keby sme chceli, nemôžeme vyriešiť všetky problémy spojené s rómskou komunitou. V dôsledku toho máme tendenciu vynakladať naše zdroje tak, aby sme riešili každý problém. To však nie je správne! Týmto spôsobom len mrháme časom a peniazmi bez toho, aby sme dospeli k akejkoľvek zmene! Ako si však zvoliť cieľové oblasti? Určite na to existujú metódy (viď pravidlo č. 2). Ak máte pochybnosti, zamerajte svoje aktivity na deti - práve ony predstavujú ďalšiu generáciu, s ktorou budete mať šancu dosiahnuť trvalú zmenu!

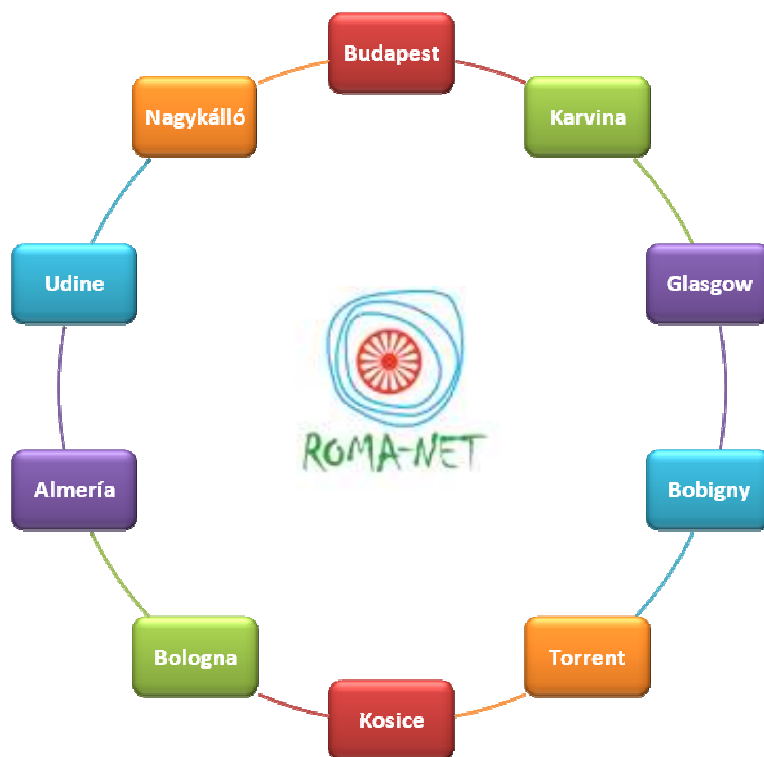
6. Zapojte Rómske ženy – vychovávajú ďalšiu generáciu Rómov:

Toto pravidlo možno vyzerá ako doplnenie predchádzajúceho pravidla, no považoval som za dôležité spomenúť ho na tomto mieste osobitne, keďže je dôležitejšie, než sa zdá. Rómske ženy zohrávajú v rómskych rodinách dôležitú úlohu. Snažte sa robiť niečo pre

zlepšenie vzdelanostnej úrovne rómskych detí? Chcete zlepšiť zamestnateľnosť rómskych mužov? Nezávisle na tom, na čo sa zameriavate, zapojenie rómskych žien vám v tom určite pomôže. Zvýšte ich sebaúctu, získajte si ich podporu a okamžite budete mať v boji za integráciu Rómov silných spojencov!

Toto sú závery, ku ktorým som dospel na základe prezentácií a workshopov na stretnutí Roma-Netu v Glasgowe. Som si však istý, že existujú aj iné dôležité pravidlá, ktoré majú na zozname miesto! Ak Vám niektoré napadli, neváhajte a podelte sa so mnou - pošlite mi e-mail na adresu kezybela@gmail.com! Vlastne, dovoľte aby som tu vyhlásil malú výzvu pre čitateľov spravodajcu. Čo tak zostaviť zoznam 10 základných pravidiel úspešnej integrácie Rómov? Teraz je rad na Vás!

Viac informácií o našom projekte nájdete tu: www.urbact.eu/Roma-net

Staňte sa pravidelným odberateľom Spravodajcu Roma-Net: pošlite e-mail na bordacse@budapest.hu

URBACT II

URBACT je európsky program zameraný na výmenu skúseností a znalostí a je určený na podporu trvalo udržateľného rozvoja miest.

Program umožňuje spoluprácu miest pri tvorbe riešení ich hlavných problémov, čím znovu potvrdzujú svoju kľúčovú úlohu, ktorú zohrávajú voči stále komplexnejším spoločenským zmenám. Pomáha im pripraviť pragmatické riešenia, ktoré sú nové a udržateľné, a ktoré zahŕňajú tak ekonomické, ako aj sociálne a environmentálne aspekty. Mestá majú možnosť zdieľať dobré praktiky a skúsenosti s ostatnými odborníkmi v oblasti komunálnej politiky naprieč Európou. URBACT - to je 300 miest, 29 krajín a 5000 aktívnych účastníkov

www.urbact.eu/project